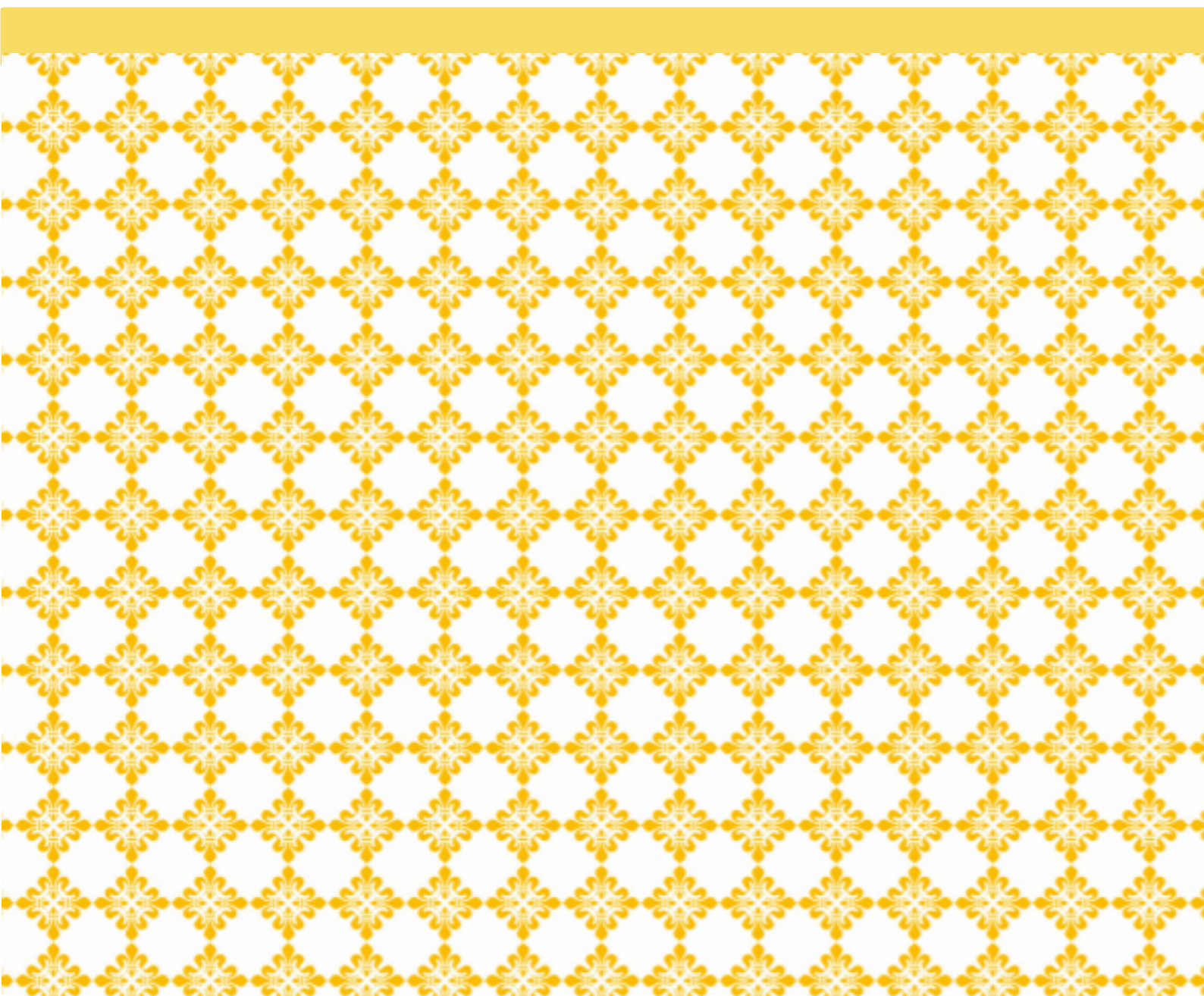

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2026

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Metod	3
Nämndens riskanalys.....	4
Risköversikt.....	5
Nämndens plan för internkontroll 2026	9
Internkontrollplan.....	9

Inledning

Enligt kommunallagen (kapitel 6, paragraf 6) ska nämnderna, var och en inom sitt ansvarsområde, se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den interna styrningen och kontrollen är ett av flera verktyg för styrning och ledning som syftar till att säkerställa att kommunen når sina mål, genomför fattade beslut som fattats av kommunfullmäktige och trygga kommunens tillgångar. Den används även för att minimera risker, förluster och förhindra allvarliga fel.

Kommunens regler för intern styrning och kontroll bygger på COSO-ramverket, en modell som är framtaget av amerikanska "Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission" som syftar till att hantera och förutse risker i verksamheten. Fokus är inte på tillfälliga insatser utan ett ständigt pågående utvecklingsarbete som uppdateras i takt med att organisationen och omvärlden förändras, exempelvis genom ny lagstiftning, nya riktlinjer, nya mål eller när ny teknik ska införas. .

Den interna styrningen och kontrollen ska vara ett hjälpmedel och en naturlig del i verksamhetens vardagliga arbete och i det systematiska kvalitetsarbetet. Ständiga förbättringar är en grundprincip i uppföljningen.

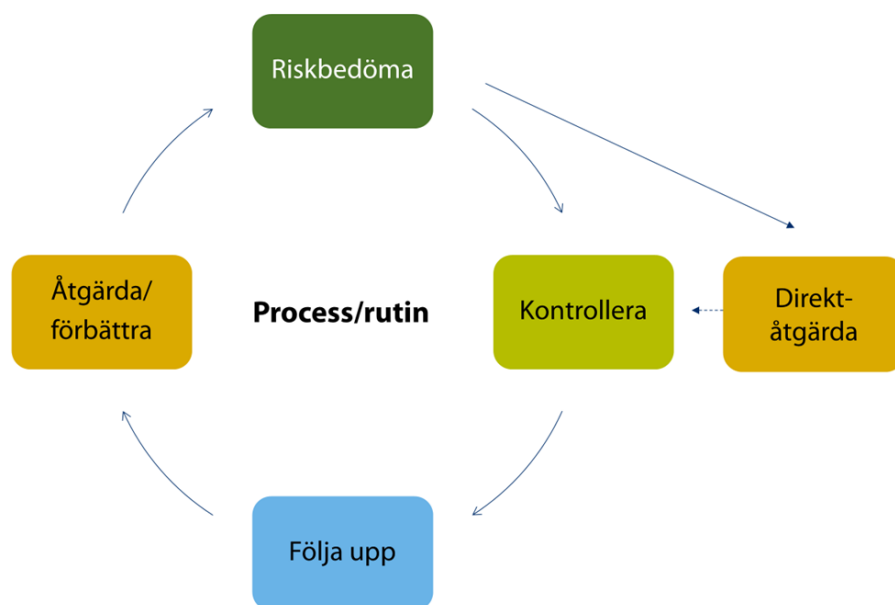
Syfte

Intern styrning och kontroll är ett hjälpmedel för att ha ordning och reda samt kontroll på både verksamhet och ekonomi. Det är ett hjälpmedel för att skydda förtroendevalda och anställda från oberättigade misstankar. Det handlar även om att säkra en effektiv förvaltning och att kunna uppnå följande mål med rimlig grad av säkerhet:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera
- säkra tillgångar och förhindra förluster
- eliminera och upptäcka allvarliga fel.

Metod

Arbetet med internkontrollplanen inleds med en riskanalys av verksamhetens processer/rutiner. Utifrån riskanalysen bestäms sedan om risken ska hanteras via nämndens internkontrollplan eller inom ramen för verksamhetens grunduppdrag.

Riskbedöma - identifiera brister och avvikelser som gör det svårare att utföra sitt grunduppdrag och nå uppsatta mål. Bedömning av sannolikhet att risk ska inträffa och konsekvens om det sker.

Direktåtgärda - åtgärder som identifieras i riskanalysen och som behöver åtgärdas omgående.

Kontrollera - systematiska kontroller för av en viss process/rutin för att utvärdera ändamålsenligheten av processen/rutinen och om brister/avvikelser förekommer.

Åtgärda/förbättra - korrigerande åtgärder som identifieras utifrån utfallet av kontrollerna där processen/rutinen behöver förändras/förbättras.

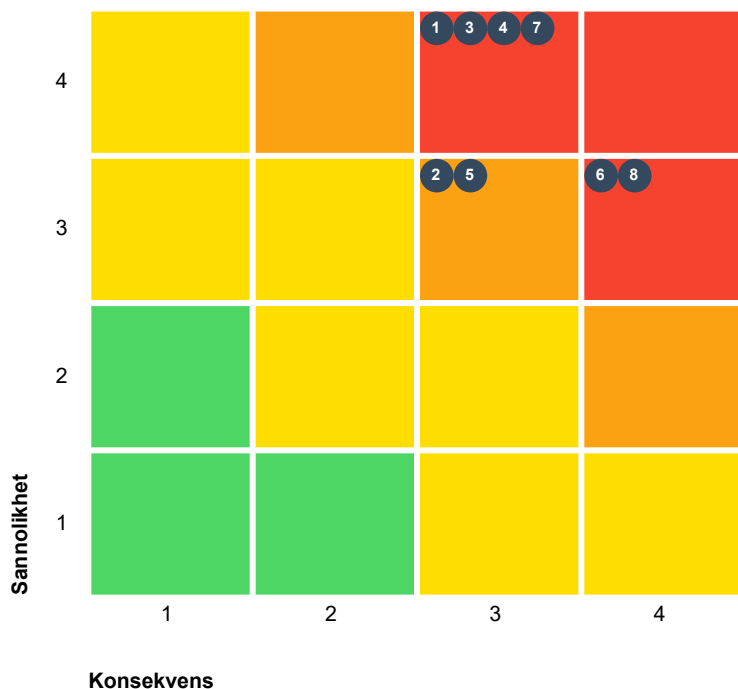
Nämndens riskanalys

Kommunstyrelsen har i sin riskanalys identifierat åtta risker inom sex processer/rutiner:

- Hantering av allmän handling
- Styrning och uppföljning
- Ekonomiadministration/hantering av leverantörsfakturor
- Informationssäkerhet
- Krisberedskap/kontinuitetsplanering
- Inköp

Riskerna kommer att kontrolleras under året och återrapporteras i samband med delårsuppföljningen den sista augusti och helårsuppföljningen den sista december 2026.

Risköversikt

6 Mycket hög risk 2 Hög risk Totalt: 8

	Sannolikhet	Konsekvens
Mycket hög risk		
Hög risk		
Medelhög risk		
Låg risk		
	4 Sannolik	Allvarlig
	3 Möjlig	Betydande
	2 Mindre sannolik	Lindrig
	1 Osannolik	Försumbar

Process/rutin	Risk	Riskenivå
Hantering av allmänna handlingar Offentlighetsprincipen kommer till uttryck på olika sätt i Sveriges grundlagar, exempelvis genom rätten till yttrandefrihet, meddelarfriheten för tjänstemän och genom allmänna handlingars offentlighet. Huvudregeln är att allmänna handlingar är offentliga. Rätten att ta del av allmänna handlingar kan begränsas genom sekretess, som innebär ett förbud att muntligen eller på annat sätt röja uppgifter. Det kan vara så att vissa uppgifter i en allmän handling omfattas av sekretess och att	1 ■ Ärendehantering Risk för att ärenden inte diarieförs korrekt av verksamheten med följd att handlingar inte kan hittas eller spåras i ett ärende.	■ 4. Sannolik ■ 3. Betydande

Process/rutin	Risk	Riskenivå
andra är offentliga. Bestämmelser om sekretess finns framför allt i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).		
<p>Styrning och uppföljning Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunen har en god styrning. Det innebär bl.a. en ändamålsenlig planering- och uppföljningsprocess, hög budgetdisciplin, god internkontroll samt kvalitativa beslutsunderlag och styrdokument.</p> <p>Kommunstyrelsen ansvarar även för att ha uppsikt över kommunens övriga nämnder och bolag/förbund och bland annat säkerställa att efterlevnaden av beslutade styrdokument och mål efterlevs.</p>	<p>2 Bristar i hantering av delegationsbeslut Risk att beslut fattas av fel delegat eller att det saknas/finns felaktig information i delegationsbeslutet om delegatens behörighet.</p>	<p> 3. Möjlig</p> <p> 3. Betydande</p>
<p>Inköp En väl fungerande inköpsprocess innebär att kommunen köper in varor, tjänster och entreprenader på ett effektivt, rättssäkert och hållbart sätt i enlighet med lagar, regler och kommunens mål. Det handlar både om att följa upphandlingslagarna och att använda kommunens resurser effektivt t ex genom god planering och samordning och att få mest nytta för skattemedlen. Upphandling är ett strategiskt verktyg som ska bidra till att kommunens mål uppfylls och ekonomiska resurser används på ett effektivt sätt. Kommunens inköp ska genomföras affärsmässigt, objektivt och med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns. Inköpsprocessen ska skapa förutsättningar för ett rättssäkert effektivt och hållbart inköpsarbete inom kommunen.</p> <p>Inköpsprocessen innefattar både annonserade upphandlingar, direktupphandlingar samt avrop och avtal. Kommunens regler för inköp och upphandling styr hur kommunen ska arbeta med inköp samt upphandlingar både över och under direktupphandlingsgränsen samt vad som gäller vid avrop och avtalsuppföljning.</p>	<p>3 Kommunens regler för inköp och upphandling samt upphandlingslagarna efterlevs inte Kommunens regler för inköp och upphandling syftar till att säkerställa att kommunens inköpsprocess är rättssäker, att varor, tjänster och entreprenader anskaffas till rätt kostnad och kvalitet samt att relevanta krav avseende ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet och ekologisk hållbarhet ställs. Vidare ska reglerna främja att kommunen i upphandlingsfrågor agerar och uppfattas som en seriös, affärsmässig och attraktiv avtalspart. Reglerna syftar även till att förebygga och minska risken för mutor, jäv och korruption.</p> <p>Om verksamheterna inte följer kommunens regler för inköp och upphandling, ökar detta risken för att lagar inom offentlig upphandling inte efterlevs. Det kan även medföra risk för bland annat avtalslöshet/otillåtna direktupphandlingar som i sin tur kan medföra ekonomisk och juridisk skada genom t ex att bli dömd att betala upphandlingsskadeavgift. Kommunens förtroende hos medborgare och företag kan även skadas genom negativ publicitet m man inte följer lagar/regler och som avtalspart om man inte följer/följer upp avtal.</p>	<p> 4. Sannolik</p> <p> 3. Betydande</p>

Process/rutin	Risk	Riskenivå
<p>Inköpsprocessen omfattar alla delar från förberedelsefasen till genomförandefasen för upphandlingen och fasen då avtalet realiserar under avtalsperioden.</p> <p>De lagar som styr all offentlig upphandling bygger på fem grundprinciper som ska genomsyra alla inköp och upphandlingar i kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Icke-diskriminering •likabehandling •proportionalitetsprincipen •öppenhet •ömsesidigt erkännande 	<p>Det finns också en risk att allt som ska beställas via e-handelssystemet inte beställs via systemet.</p>	
	<p>4 Eskaleringstrappa saknas</p> <p>Eskaleringstrappan är ett stöd för att säkerställa att frågor som rör avvikelser, oegentligheter eller andra situationer av allvarlig karaktär eller upprepade situationer hanteras på ett korrekt och transparent sätt och ska användas vid kontroll av efterlevnaden av avtal. Trappan anger hur ärenden successivt ska föras vidare till högre nivåer i organisationen när de inte kan lösas på närmast ansvarig nivå.</p>	<p> 4. Sannolik</p> <p> 3. Betydande</p>
<p>Ekonomiadministration/hantering av leverantörsfakturor</p> <p>Kommunen ställer krav på leverantörers fakturor om betalningsvillkor på 30 dagar efter fakturadatum. Det innebär att kommunen har 30 dagar att kontrollera och betala fakturan. Kommunen ställer även krav på leverantörer att fakturorna ska skickas digitalt vilket underlättar hanteringen i kommunens system. Samtliga fakturor ska mottagningsattesteras och beslutsattesteras inom de 30 dagarna enligt gällande regler för attest.</p>	<p>5 Leverantörsfakturor betalas inte inom 30 dagar</p> <p>I det fall kommunen inte betalar sina fakturor inom 30 dagar kan det leda till kostnader för dröjsmålsränta enligt räntelagen. Det leder även till mer administrativt arbete då ytterligare en faktura måste hanteras.</p> <p>Förutom onödiga kostnader för dröjsmålsränta och merarbete kan det leda till sämre förtroende för kommunen och skapa negativ publicitet.</p>	<p> 3. Möjlig</p> <p> 3. Betydande</p>
<p>Informationssäkerhet</p> <p>Information ska vara tillgänglig, riktig och endast läsbar för behöriga, varje dag, för varje informationsbärare, samt i enlighet med verksamhetens behov. Arbetet inkluderar informationshantering utifrån säkerhetsskyddslagen och dataskyddsförordningen (GDPR).</p>	<p>6 Lagkrav och målbild uppfylls inte</p> <p>NIS2 direktivet syftar till att uppnå en hög EU-gemensam cybersäkerhetsnivå ska införas i svensk lagstiftning. NIS2 krävställer bland annat att kommuner ska bedriva ett systematiskt och riskbaserat informationssäkerhetsarbete. I dagsläget når inte kommunen upp till den nivå som föreskrifter för statliga myndigheter anger (dessa föreskrifter motsvarar de föreskrifter MSB tar fram för kommunerna.). Kommundirektörens ledningsgrupp beslutade därför om en färdplan för att förbättra kommunens informationssäkerhet men målbilden att nå upp till föreskriften under kvartal tre år 2025.</p> <p>Stora delar av Enköpings kommuns dataskyddsarbete ingår i</p>	<p> 3. Möjlig</p> <p> 4. Allvarlig</p>

Process/rutin	Risk	Riskenivå
	informationssäkerhetsarbetet. Återstående delar, såsom till exempel förutsättningar för dataskyddsombudets roll, dataskyddsorganisation, dokumentation och identifiering av risker kopplat till personuppgiftshantering ligger utanför och ska enligt plan följas upp i kommunens system för uppföljning.	
	<p>7 Dataintrång Vid ett potentiellt intrång i kommunens IT-system riskerar kommunen att förlora känslig information och data, exempelvis genom kryptering av information. Lösenord, personuppgifter och annan känslig data kan läcka ut eller säljas vidare. Åtkomst till vitala IT-system, inklusive de som hanteras av kommunens IT-personal, kan blockeras eller begränsas av en extern tredje-part. Ett sådant intrång kan medföra mycket stora kostnader för att återställa systemen, och dessutom kan kommunen åläggas viten för eventuella brott mot dataskyddsregler och andra säkerhetskrav</p>	<p> 4. Sannolik</p> <p> 3. Betydande</p>
<p>Krisberedskap/kontinuitetsplanering Enköpings kommuns verksamheter är en viktig del i samhällets robusthet och totalförsvarets civila förmåga lokalt. För att kunna hantera ett kraftigt försämrat omvärldsläge finns ett stort behov av robusta verksamheter och i det arbetet är kontinuitetsplanering en grundförutsättning. Kontinuitetsplanering är ett verktyg för verksamheterna att kartlägga och ta ansvar för den egna organisationens förmåga att stå emot störningar. Fördelen med kontinuitetsplanering är att det förbereder verksamheten oavsett vilken oönskad händelse eller störning som kan inträffa. Verksamheternas kontinuitetsplaner utgör också en viktig bas för att vi som organisation ska kunna kraftsamla och bygga upp rätt gemensamma förmågor för de stora störningarna.</p>	<p>8 Kontinuitetsplaner saknas Utan en kontinuitetsplan blir verksamheterna sårbara vid störningar/avbrott av något kritiskt beroende (tex elbortfall, IT-bortfall, personalbortfall). Som kommun riskerar vi då också att inte uppfylla krav som finns kopplade till krisberedskap och civilt försvar, eller för den delen förväntningar från kommunmedlemmarna.</p>	<p> 3. Möjlig</p> <p> 4. Allvarlig</p>

Process/rutin	Risk	Riskenivå
I detta arbete finns centralt stöd i form av beredskapsstrategier som kan bistå verksamheterna i deras framtagande av kontinuitetsplaner och bära vidare eventuella behov av centrala lösningar.		

Nämndens plan för internkontroll 2026

Internkontrollplan

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
1 Ärendehantering	Kontroll av ärenden i diariet. Kontroll utifrån informationshanteringsplanen, för att se om processerna följs och handlingar registreras så som det står att det ska göras.	Hur sker kontrollen? Stickprov av 10 processer i informationshanteringsplanen. När sker kontrollen? Inför delårs- och helårsuppföljning Vem kontrollerar? Registrator	Ansvarig Maria Ekblad
2 Brister i hantering av delegationsbeslut	Uppföljning av delegationsordningen Kontroll av processer, exempelvis upphandlingsprocessen eller någon HR-process.	Hur sker kontrollen? Hur delegationsbeslut fattats i processerna kontrolleras genom intervjuer med inblandade tjänstepersoner. När sker kontrollen? Inför delårs- och helårsuppföljning Vem kontrollerar? Kommunjurist	Ansvarig Åsa Olsson
3 Kommunens regler för inköp och upphandling samt upphandlingslagarna efterlevs inte	Avtalsuppföljning Kontroll att avtalsuppföljning görs efter klassificeringen i enlighet med kommunens övergripande avtalsuppföljningsmodell. Att avvikelser rapporteras och hanteras enligt avtal.	Hur sker kontrollen? Stickprov på 10 avtal där det kontrolleras att det finns dokumentation av uppföljning i enlighet med kommunens övergripande avtalsuppföljningsmodell. När sker kontrollen? Kvartalsvis Vem kontrollerar? Inköpsavdelningen	Ansvarig Laila Eklund

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
	Upphandlingslagarna efterföljs Kontroll att regler för inköp och upphandling efterlevs/att man inte bryter mot upphandlingslagarna. •Avtalstrohet	Hur sker kontrollen? Stickprovskontroller på att inköp är gjorda i enlighet med regler för inköp och upphandling, att inköpen inte bryter mot upphandlingslagarna. Även avtalstrohet kontrolleras. Som systemstöd för kontrollerna används spendanalysverktyget. När sker kontrollen? Kvartalsvis Vem kontrollerar? Inköpscontroller	Ansvarig Laila Eklund
4 Eskaleringstrappa saknas	Eskaleringstrappa finns Nämnden ska säkerställa att en dokumenterad eskaleringstrappa finns som säkerställer att avvikelser, oegentligheter eller andra allvarliga eller upprepade frågor kopplat till inköp/upphandling/attest rätt hanteras på ett strukturerat och transparent sätt, där ärenden successivt lyfts till högre nivåer i organisationen när de inte kan lösas på närmaste nivå. Eskaleringstrappan beskriver hur man ska agera när man upptäcker något som hanterats fel. Den visar i vem som ansvarar på olika nivåer och visar när och hur en fråga/avvikelse ska lyftas vidare i organisationen.	Hur sker kontrollen? Genom att efterfråga en dokumenterad eskaleringstrappa från förvaltningschef. När sker kontrollen? I samband med delårs- och årsuppföljning. Vem kontrollerar? Inköpscontroller	Ansvarig Laila Eklund
5 Leverantörsfakturer betalas inte inom 30 dagar	Antal fakturor betalade efter 30 dagar Kontroll av hur många fakturor per förvaltning och ansvar som betalas efter 30 dagar samt hur många av dem som genererat förseningsavgift/ kostnad för nämnden/kommunen, inklusive totalt belopp för perioden.	Hur sker kontrollen? Underlag som visar antalet fakturor betalade efter 30 dagar per förvaltning och ansvar. När sker kontrollen? Två gånger per år, i samband med delårs- och årsuppföljningen. Vem kontrollerar? Enhetschef Ekonomistöd	Ansvarig Oskar Dahlberg

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
6 Lagkrav och målbild uppfylls inte	Cybersäkerhetskollen Kontroll av nämndens resultat enligt MSB:s föreskrift inom tio områden: <ul style="list-style-type: none"> •analys och hantering av informationssäkerhetsrisker •incident- och kontinuitetshantering •informationsklassning •inventering, undersökning och omvärldsbevakning •ledningens styrning och kontroll •medarbetarnas kunskap och utbildningsverksamhet •säkerhetsåtgärder och förbättringsarbete •uppföljning och utvärdering •upphandling •upprättande och utveckling av säkerhetskultur 	Hur sker kontrollen? Redovisning utifrån MSB:s verktyg cybersäkerhetskollen. När sker kontrollen? 2 gånger per år Vem kontrollerar? Trygghets- och säkerhetschef	Ansvarig Marcus Wennerström
	Personuppgiftshantering Kontroll av nämndens hantering av personuppgifter enligt krav i dataskyddsförordningen (GDPR).	Hur sker kontrollen? Övervakning genomförs i enlighet med plan för övervakning av dataskyddsombudet. När sker kontrollen? Årligen genom en rapport under december. Vem kontrollerar? Dataskyddsombudet för kommunstyrelsen	Ansvarig Marcus Wennerström
7 Dataintrång	Penetrationstest Penetrationstest <ul style="list-style-type: none"> •Sårbarheter i kommunens IT-infrastruktur •Applikationers versioner •Uppgifter som finns tillgänglig externt och som kan nyttjas vid en skadlig intension mot kommunens IT •Scanning och sårbarhetsbedömning 	Hur sker kontrollen? Externa penetrationstest När sker kontrollen? En gång per år Vem kontrollerar? Kontroll sker genom penetrationstest	Ansvarig Magnus Nideborn
8 Kontinuitetsplaner saknas	Kontinuitetsplaner finns hos förvaltningens verksamheter Förvaltningens avdelningschefer svarar på frågan om det finns en aktuell kontinuitetsplan för verksamheten	Hur sker kontrollen? Uppföljning sker genom att frågan "Har verksamheten en uppdaterad kontinuitetsplan?" ställs till ansvarig chef två	Ansvarig Marcus Wennerström

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
	<ul style="list-style-type: none"> •Att det finns en plan •Att den är aktualiserad •Att den är övad och känd i verksamheten •Att lagarna följs 	<p>gånger per år.</p> <p>När sker kontrollen? I samband med delår- och årsuppföljningen.</p> <p>Vem kontrollerar? Trygghets- och säkerhetsavdelningen</p>	